СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 230. Джерзи Сити, Н. Дж., середа, 3. жовтня, 1928. — VOL. XXXVI. No. 230. Jersey City, N. J., Wednesday, October 3, 1928. THREE CENTS.

РЕЛІГІЙНЕ ПИТАННЄ ДАЛІ ОСЕРЕДКОМ ПОЛІТИЧНОЇ БОРОТЬБИ

НОРТ КАРОЛАЙНА Й АЛАБАМА ДЕБАТУЮТЬ ГОЛОВНО „РИМ".

ЧАРЛОТ, Норт Каролайна, 1. жовтня. — Демократична партія сього стейту найшлася в прикрому клопоті через номінованнє Ал. Смита демократичним кандидатом на уряд президента Злучених Держав. Се дало почин до завзятої кампанії проти католиків, яка мусить відбитися на демократичній партії та на падолистових виборах. Демократи тепер сильно поділені на два табори: завзятих демократів, які вважають вірність партії важнійшою справою від релігійної, та на релігійних загорільців, які вважають справу релігійну важнійшою від політичної.

Подібна ситуація істнує в богато других полудневих стейтах, що досі становили так зване „солідне полудне", що правильно голосували за демократичним кандидатом. У стейті Алабамі, приміром, республиканці далі ведуть завзяту агітацію проти „романізму", хоча републиканський кандидат Гувер уже раз відмовився від такої агітації.

ВІДКРИВАЮТЬ ВОЗДУШНУ ПОЧТУ МІЖ МЕКСИКОМ І ЗЛУЧЕНИМИ ДЕРЖАВАМИ.

КУЛИДЖ ПОСИЛАЄ ПРИВІТ КАЄСОВИ.

ВАШИНГТОН, 1. жовтня. — З приводу отворення воздушної почти між Злученими Державами та Мексиком президент Кулидж вислав до мексиканського президента Каєса привітну телеграму, в котрій витає встановленнє воздушної комунікації між двома краями як доказ нового звязку та кращих зносин між ними.

На будуче кождого дня буде вилітати один почтовий літак з Мексико, а один з Нуєво Ляредо.

ГУВЕР ВІДКЛАДАЄ СВОЮ ПРОМОВУ В НЮ ЙОРКУ.

РЕПУБЛИКАНЦІ СПОДІЮТЬСЯ РОБІТНИЧИХ ГОЛОСІВ У СЬОМУ СТЕЙТІ.

ВАШИНГТОН, 1. жовтня. — Републиканський комітет відложив промову Герберта Гувера, републиканського кандидата на уряд президента Злучених Держав, з 13. жовтня на якусь пізнійшу дату.

Нюджерзький сенатор Едж предложив Гуверовому комітетови звіт зі стану настроїв у стейтах Ню Йорку та Ню Джерзі; каже він, що робітники в сих стейтах будуть голосувати за Гувером, бо вяжуть Гуверів вибір з добробутом.

ПРОФЕСОР НАЗИВАЄ СМИТОВУ ПРОГИБІЦІЙНУ ПРОГРАМУ НЕПРАКТИЧНОЮ.

НЮ ЙОРК, 1. жовтня. — Накладом накладців Мекмилен Ко. вийшла книжка Говарда Лі Мекбейна, професора конституційного права на Колумбійськім університеті, під наголовком: „Прогибіція, Законна й Незаконна".

У сій книжці автор доказує між инчим, що Смитів проект обмеження прогибіційного закона не є практичний, бо нема ніякого наукового способу, яким можнаби сказати, скілько алькоголю треба в напитку, щоби він став опянюючим.

Автор доказує теж, що прогибіційний закон обставлений такими законними забезпеченнями, що його змінити тепер ніяк не можна.

СТРАЙК МАЙНЕРІВ.

ДЕ МОЙН, Айова, 1. жовтня. — Коло три тисячі вуглевих майнерів Айови вийшло на страйк минувшої пятниці, коли вуглеві підприємства не захотіли підвисшити їм робітничої заплати. Комітет робітничої юнії погодився був з підприємцями на нову скалю заплати, після якої пересічний зарібок вуглевого робітника виносивби коло 5 долярів 80 центів на день, але робітники сю угоду відкинули й вийшли на страйк.

ЛЕТНИЧИЙ ВИПАДОК У МЕКСИКУ.

МЕКСИКО, 1. жовтня. — Над містом Морелія літав нині літак з пільотом і двома жінками-пасажирками. Летун не тільки літав, але й ще робив усякі виверти у воздусі, так, що населенне міста було немало обурене на летуна. Найгірші побоювання населення остаточно таки сповнилися, коли літак упав на землю. Злетів він на вулицю міста, і треба було великого щастя, щоби він нікого не побив. Зате пасажирки віднесли тяжкі ушкодження, а летун від упадку втратив більшу частину своїх зубів.

АРЕШТОВАННЄ ЦІЛОЇ ТЕАТРАЛЬНОЇ ТРУПИ ЗА НЕПРИЛИЧНУ ВИСТАВУ.

НЮ ЙОРК, 1. жовтня. — Поліція заарештувала нині 56 осіб, які брали участь у виставі театральної штуки „Плежер Мен" у місцевім театрі Билтмора.

Арештовано акторів, музикантів та авторку, панну Мей Вест. Всі вони будуть відповідати за ставленне на публичний вид неприличної вистави. Поліція обіцяла випустити всіх по зложенню відповідного „бейлу".

Цікаво, що авторка штуки Мей Вест уже раз відповідала перед судом за неприличну виставу, а тепер виставили в другу штуку, яка мала власне ті самі мотиви, проти котрих поліція вже їй робила клопоти.

ВАРТІСТЬ ЗЕМЛІ В НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК, 1. жовтня. — Після оцінки податкового департаменту міста Ню Йорку вартість землі в Ню Йорку виносить тепер 12 міліярди долярів. За один рік вартість землі в сьому місті зросла о півтора міліярда долярів.

ВЕЛИКІ ІНВЕСТИЦІЇ АМЕРИКИ ПОЗА ГРАНИЦЯМИ КРАЮ.

ВАШИНГТОН, 30. вересня. — Департамент торговлі обчислив, що з кінцем 1927 року Злучені Держави мали інвестовані у заграничних підприємствах величезні капітали, сягаючі понад 11 міліярдів 659 міліонів долярів.

Велика частина сих інвестоцій находиться в заграничних дорогоцінних паперах.

З ПОСТІЙНОЇ ХРОНІКИ.

У Варшаві зловили злодія святотатника Артура Лянге. В останніх днях він ограбив кілька костелів у Варшаві і в околиці.

Біля Рембертова застрілила поліція бандита Данила Кіблера, правдоподібно убийника постерункового Гнида.

В Самборі викрили великі зловживання на шкоду алькоголевого монополю.

В селі Олківцях на Волині зарубав пачкар Стефан Микита цілу родину свого колишнього приятеля Івана Матвійчука з пімсти за те, що Матвійчук запроторив його в руки радянської жандармерії, а сам оженився з його колишньою нареченою. Микита, підпаливши хату, втік у ліси.

Невідомий злочинець убив Хаїма Швайцара, жидівського діяча, під Олькушом.

ОСТРІВ, ЩО ЗНИКАЄ І ВИРИНАЄ.

Учені займаються від довшого часу розслідами над таємничим островом Фокон з архіпеляґу Тонга на Тихому океані. Переведені на днях поміри ствердили, що острів є довгий на 2 милі і високий на 360 стіп, коли тимчасом ще в 1926 році на його місці видніли лише незначні скелисті горбки. Острів Фокон відкрив один з анґлійських кораблів уже в 1865 році. Але вже в 1871 році він безслідно щез з поверхні океану. В 1885 році виринув на те, щоби по 5 роках знову зникнути. Третий раз появився він перед трома роками і від тої пори він безупинно „росте".

„ПРИМІРНІ УЧИТЕЛІ".

Селяне села Сокільники зробили донесення до суду і Шкільної Кураторії на своїх учителів Вавра і Брониславу Павловичів за те, що вони посилали дітей скидати вінець з хреста і зішкробувати жовтосиню фарбу, а крім того учитель Вавро Павлович сам пробував скинути вінок з хреста, при чому зломив руку розпнятого Ісуса.

ЧИ МАЮТЬ ПРАВО?

Громадяне села Вірко, пов. Перемишль, жалуються, що польські „матечкі", які в них мають „охронке", тероризують малих дітей, забороняючи їм співати українських пісень. Цікаво, відколи ці „матечки" і в імя яких Христових засад мають право до наших дітей?

ПСИ ПОЖЕРЛИ ДИТИНУ.

З Познаня доносять, що в селі Веневори, картуського повіту, бездомні собаки вигребли з землі трупа новонародженої дитини й пожерли, полишаючи тільки кістки. Слідство виявило, що був це трупик нешлюбної дитини якоїсь Розалії Бронк, що закопала дитину живцем. Розалію Бронк арештовано.

САМОВБИВСТВО В ДОМІ ДЕРЖАВНИХ ІНВАЛІДІВ У ЛЬВОВІ.

В домі державних інвалідів у Львові на Клепарові ізза „невідрадних відносин" позбавили себе життя одним револьвером двох інвалідів, а саме Йосиф Галічановскі й „Місько" незнаного прізвища. Дивне, що тамошня польська преса цей факт замовчала, хоч скрупулятно нотує дрібніші прогріхи своїх обивателів і жирує на родинних скандалах. Така судьба судилася інвалідам, котрими опікується держава. Чи застановлялися шановні читачі над судьбою інвалідів УГА, котрих найвища допомогова рента виносить тільки 50 зол. місячно?

ТАКОЖ ГРЕЦІЯ ЗРИВАЄ З РАД. СОЮЗОМ.

Як ми вже недавно писали, большевицька розкладова робота особливо сильно загрозила лад у Греції. Большевики під покришкою торговельних місій та агентур наслали на цю державу найкращих своїх агітаторів.

Грецький уряд рішився врешті приступити до рішучої боротьби з небезпечним „союзником". Крім постанови арештів внесено тепер до грецького парляменту урядовий проект зірвати торговельний договір з Рад. Союзом, бо більше з нього шкоди ніж користи. Проект буде мабуть принятий.

СМІЛИВИЙ БУДІВЕЛЬНИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ.

Дня 15. серпня ц. р. переведено в Берліні сміливий будівельний експеримент — піднесення пятиповерхової камяниці на кілька центиметрів угору. В наслідок осідання будинку в багнистому ґрунті загрожувала йому небезпека тріснення газових проводів, що для мешканців могло мати фатальні наслідки. Після опорожнення будинку з льокаторів пересунуто поміж склепінням пивниці й поверхом дому 24 бальок 22-метрової довжини й при допомозі гидравлічних пресів піднесено на палях і шинах цілий дім угору, привертаючи йому властиве положення.

СТАНУВ ПЕРЕД ДУЛОМ ГАРМАТИ.

З Новогрудка повідомляють, що підчас вправ польської артилерії на терені К. О. П. Леське, запасний рядовик 35 п. п. Сокаль вийшов самовільно підчас стріляння перед гарматне дуло, з якого в томуж моменті вилітало стрільно. Хоч стріляно сліпими набоями, то сила експльозії відірвала Сокалеви голову.

БЮТЬ ЖИДІВ.

Дня 15. серпня по скінчених змаганнях клюбів Польонія й Гасмонея в Варшаві, польська публика, невдоволена побідою свого клюбу над жидівським, кинулася на жидівську публику й потовкла її палками. Кількох Жидів відвезено до шпиталя.

ЦВЯХИ В ХЛІБІ.

З Перемишля повідомляють, що якийсь Маркус Завергафт зїв разом з хлібом 2-центиметровий цвях, який застряг йому в кишках. Завергафта привезено до Львова на операцію, якої підіймаються спеціялісти.

ЗЛОДІЇ — ПРИЧИНОЮ КАТАСТРОФИ.

Невідомі люде напали дня 11-го червня на залізничий поїзд, що їхав з Журавиці до Радимна, й розбивши один з возів, викинули на шлях 7 великих пачок з товарами. Випорожнивши дві з них, втікли з добичею, решту полишаючи на шляху. Кілька хвилин після цього надїхав товаровий поїзд, і натрапивши на покинуті пачки, вискочив з шин. На щастя, катастрофа обійшлася без жертв у людях.

ЧУДО В НЕЩАСТЮ.

В Цопотах, біля Данціґа, трапився рідкий випадок: 6-літня дитина, вихилившися з вікна другого поверха, впала на брук. Коли перелякані прохожі підбігли до дитини, вона піднялася на ноги й почала тікати. Виявилося, що дитина, падаючи з другого поверха, не потерпіла ніякої шкоди.

НОВИЙ ПРОТИФАЩИСТІВСЬКИЙ ВИСТУП.

Французька „Ліґа оборони прав людини" вислала до свойого уряду цікавий протест, вернений тим разом проти італійського фашистівського уряду. Згадана „Ліґа" ствердила, що при італійських посольствах за кордоном, м. и. у Франції, утворено спеціяльні відділи тайної фашистівської поліції, якої завданням є слідкувати за протифашистівським рухом у чужих державах та придивлятися до діяльности італійських політичних емігрантів. Після тверджень цієї „Ліґи", на чолі таких відділів стоять особи, яким придано титул віцеконсулів, та які підлягають безпосередньо італійському міністерству внутрішніх справ. Ця обставина видалася „Лізі" незаконною, а ціла установа протилюдяною. Тому „Ліґа" домагається від французького уряду, щоби цей поклав край існуванню згаданих відділів та зажадав від італійського уряду їх знесення, як суперечних з засадами міжнародного права.

Цікаво, чи ця сама „Ліґа" запротестувала також проти таких же відділів при большевицьких посольствах, які працюють з рамени ДПУ і які були мабуть примірним зразком для італійських фашистів?

ЛИТОВСЬКА РЕСПУБЛИКА В ЦИФРАХ.

Литовський департамент віроісповідань обчислив, що дня 1-го квітня ц. р. мешкало в Литві 1,739,423 католиків з 950 священиками й 489 церквами, 155,525 Жидів з 159 рабінами й 300 синагогами, 66,675 лютеранців з 15 пасторами й 48 церквами та дрібний відсоток инших віроісповідань. На загал литовська республика має 1,928,257 мешканців, 1223 духовних і 351 святинь.

„ЛІПШІ" СПОРТОВЦІ.

З Живця повідомляють, що підчас змагань місцевого спортового клюбу один із змаґунів так непевно кинув диском, що кружок полетів у напрямі чисельно зібраних видців і вдаривши в голову місцевого лікаря Болеслава Окуляра, що впав непритомний на землю, змінив напрям і покотився по головах инших видців, ранючи кількох. „Ліпшого" спортовця арештовано. Ранених відвезено до шпиталя.

БОРОТЬБА О ХАРКІВ

СТОЛИЦЯ РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ ПЕРЕПОВНЕНА ІНФАНТЕРІЄЮ, АРТИЛЕРІЄЮ І КАВАЛЕРІЄЮ. НАД МІСТОМ ЛІТАЮТЬ ЛІТАКИ І КИДАЮТЬ БОМБАМИ. НАСЕЛЕННЯ НАДЯГНУЛО ОХОРОННІ МАСКИ. ВСЕ ТЕ ТІЛЬКИ МАНЕВРИ, ЯКІ МАЮТЬ ЗА ЦІЛЬ ТРЕНУВАТИ РОБІТНИКІВ ЯК РЕЗЕРВУ АРМІЇ.

МОСКВА, 1. жовтня. — Совіти перевели над столицею Радянської України, Харковом, рід маневрів, в які втягнули не тільки маси аеропляні в і регулярної армії та танків, але і десятки тисяч фабричних робітників. Саме для тих послідних влаштовано ті маневри, які мали на ціли навчити робітників боронити свого уряду перед зовнішним ворогом на случай ворожої інвазії, а рівнож і перед внутрішнім на случай вибуху революції.

Населення приглядалося тим маневрам, що тревали довше як день та мало добру і безплатну забаву, особливо з газовими масками, які треба було кождому натягати, коли появлялися ворожі літаки.

СТРАЙКИ ПОШИРЮЮТЬСЯ.

БЕРЛІН, 1. жовтня. — 50,000 докових робітників вийшло на страйк, домагаючися побільшення платні.

ПРАГА, 1. жовтня. — 10,000 майнерських робітників страйкує, не одержавши 10% підвишки.

БЕРУТЬ МОНОПОЛЬ НА ФІЛЬМИ.

МУСОЛІНІ ХОЧЕ УВІКОВІЧНИТИ НА ФІЛЬМАХ ФАШИСТСЬКИЙ РЕЖІМ. БЕРЕ ВСІ ФІЛЬМОВІ ПІДПРИЄМСТВА В КОНТРОЛЮ УРЯДУ.

ПАРИЖ, 1. жовтня. — Ціла Европа приглядається новій акції Мусолінія, котрий задумав взяти всю італійську фільмову індустрію під свою виключну контролю. В той спосіб хоче він прогнати заграничні фільмові образи, а піднести домашню фільмову індустрію. А далі задумує він віддати фільмовий промисл на услуги фашистської пропаганди. О те послідне йому найбільше ходить. Та на разі годі Мусоліньому перевести ті пляни в життя, бо італійська фільмова індустрія не вистарчає навіть на це, щоби обійтися в театрах один тиждень без образів чужинецького виробу.

ОСТАННЯ ПРОБА З ЦЕПЕЛІНОМ.

ПОЛЕТИТЬ ДО СТОКГОЛЬМУ, А ПЕРЕДШЕ ЗЛОЖИТЬ ПРИВІТ ГІНДЕНБУРГОВИ.

ФРИДРИХСГАФЕН, 1. жовтня. — Новий цепелін готується до останнього пробного лету перед своїм виїздом до Америки. Перелетить тепер через цілу Німеччину, а в першу чергу буде кружляти в Саксонії над тими місцевостями, де живуть ті, що зложили гроші на будову того цепеліна. А далі полетить під Берлін, щоби скинути вінці і квіти над домом, в якім перебуває президент Гінденбург, бо саме на той день припадає річниця його 81-літних народин. По тім полетить цепелін через Балтик до Стокгольму, а по повороті зі Стокгольму полетить через океан до Америки.

ПАРТІЯ ПРАЦІ ПРОТИ КОМУНІЗМУ.

НЕ ИДЕ З КОМУНІСТАМИ, АЛЕ І З ЛІБЕРАЛАМИ НЕ ПОГОДЖУЄТЬСЯ. БО СОЦІЯЛІЗМ ЇЇ ІДЕЯ.

ЛОНДОН, 1. жовтня. — На річній конференції Партії Праці голова партії, Джордж Ленсбург, заняв цілком негативне становище супроти комуністів, котрих радив викинути з рядів партії і всіх робітничих організацій. В партії, що визнає демократію, мусить кождий погодитися з принціпом, що більшість рядить. Коли комуністи з тим не погоджуються, мусять опустити партію.

Ленсбург заявив далі, що соціялізм є ціллю партії. По тій причині партії не подорозі з лібералами. Хіба тільки тактичні зглядн можуть змусити партію піти на кооперацію при виборах.

В ЮГОСЛАВІЇ КИПИТЬ.

ХОРВАТИ, ДАЛЬМАТИНЦІ ТА СЛОВІНЦІ БОЙКОТУЮТЬ СЕРБСЬКИЙ УРЯД. ПЛЯНУЮТЬ УРЯДУВАТИ НЕЗАЛЕЖНО ВІД ФЕДЕРАЛЬНОГО УРЯДУ.

ЗАГРЕБ, 1. жовтня. — Ворожнеча між Хорватами, Дальматинцями та Словінцями з одної сторони, а Сербами в другої, доходить до найвищого напруження.

Саме тепер відбувся в хорватській столиці Загребі конгрес представників Хорватів, Дальматинців і Словінців. Цей конгрес ухвалив утворити союз цих народів для бойкоту білгородського федерального уряду. Рівнож ухвалив спеціяльний буджет, призначений для будови портів, доріг і т. п.

Будуть бойкотувати всі зарядження федерального уряду, що торкаються внутрішнього життя держави. Роблять це тому, що федеральний уряд не допускає до участи в адміністрації відповідної кількости представників цих народів, а також захопив собі більше влади ніж це належить йому по конституції.

МУСОЛІНІ ЛАГОДИТЬ ШЛЯХИ.

ВІДНОВЛЮЄ СТАРУ РИМСЬКУ ТРАДИЦІЮ БУДУВАННЯ ДОБРИХ ШЛЯХІВ. ХОЧЕ, ЩОБ ПОДОРОЖУЮЧІ ЧУЖИНЦІ НЕ КЕПКУВАЛИ З ІТАЛІЙСЬКИХ ДОРІГ.

РИМ, 1. жовтня. — По наказу диктатора Мусолінія 20,000 безробітних італійських робітників стало до праці, щоби поправити головні шляхи, що ведуть до Риму.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES; Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
Half year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МІРА ЗА МІРУ

Як Франція так і Анґлія не можуть закрити того, що відповідь секретаря стейту Келоґа їх збентежила. Бо відповідь та як на дипльоматичні звичаї була суха і остра. Злучені Держави відмовилися від участи в морськім договорі, що його заключили між собою Анґлія і Франція. Не далися отже втягнути в сіть французьких інтриґ, а зробили це головно з огляду на свій власний інтерес. І цілком слушно. Бо від Злучених Держав вимагали припинення зброєння якраз щодо тих родів кораблів, о які їм найбільше ходить. Знова Анґлія і Франція заключили такий договір, після якого дозволяють собі взаїмно на таке зброєння, що тільки збільшує і скріпляє їх боєву силу. Бо Анґлія може мати довільну скількість кружляків, а Франція має вільну руку щодо субмарин і резерв. Це очевидно знає добре Америка, тому не приступає до їхньої спілки, бо не хоче бути офірним ягнятем.

Наслідок цих французько-анґлійських хитрувань такий, що замісць розброєння ми бачимо всюди нове зброєння і нові сотки мілїонів нових видатків на побільшення фльот. Бо Злучені Держави, відповідаючи на анґлійську ноту, розпочали саме дальшу розбудову фльоти. Все те є наслідком цеї нещирости і тих інтриґ, що тепер повисли над державами Европи, а яких висловом являється секретний договір, заключений між Анґлією і Францією. Европа зачинає отже входити в душну атмосферу, яка дуже добре нагадує 1914 рік. Про це вже пишуть тепер цілком отверто.

Коли Злучені Держави відмовилися від участи в нових коншахтах Франції і Анґлії, то це має ще іншу причину. Саме завдяки Анґлії розбилися змагання теперішньої адміністрації довести до згоди в справі морських зброєнь. Келоґ потерпів в Женеві невдачу головно завдяки Анґлії. Що більше. Новий договір, що ставить війну поза законом, наробив вправді багато шуму в світі, але мимо цего особлившого реального значіння йому ніхто не приписує. І це рівнож завдяки тим клявзулям, що їх поробили Анґлія і Франція. Це Келоґ добре памятає. Тому, як пише европейська преса, поминув він підчас недавного побуту в Европі остентаційно Лондон, а відвідав тільки Ірляндію.

Всі ті дипльоматичні тертя мають за собою, річ ясна, глибші основи. Тут іде боротьба за дальше панування над океанами і світовими ринками збуту. Це розуміє добре Америка і тому саме розбудовує свою фльоту.

Як бачимо, з міжнародніх хитрувань нічого доброго не виходить. Якою мірою міряють, такою одні другим відплачуються. А наслідок того такий, що не тільки Анґлія, Франція і Злучені Держави, але й другі зброяться, а народи мусять терпіти і платити чимраз більші податки.

Др. Остап Грицай (Відень).

СВЯТО ПІСНІ, СВЯТО НАРОДУ, СВЯТО ОБЄДНАННЯ

(З приводу X. Здвигу співаків Німеччини у Відні).

III. Святочний похід (Festzug).

Пишучи недавно для „Свободи" мій звіт з пропамятного свята німецької пісні у Відні, я нарочно відложив опис кінцевого святочного походу співацьких дружин на пізніше, бо думав, що вже опис самих концертів надто широкий як для не-німецьких читачів. Але дуже помітний відгук, що його моя перша допись знайшла зараз у шановних читачів*) нашого журналу — переконує мене ще раз в тому, що всякий справді культурний подвиг зазначує свій животворний вплив і далеко поза межами даного національного осередка, і тому все і всюди варт того, щоб спинитися над ним з усею увагою. Тимто і з тим більшою охотою подаю тепер читачам „Свободи" спробу опису того походу, що так незабутно завершив в неділю, 22. VII., величавий здвиг співацької Німеччини у Відні, розгорнувши на очах міліонової товпи глядачів з ріжних сторін світа безліч красот рідної культури в майстерно виведених, і невмовкаючою піснею розгомонюючих живих образах.

* * *

Це чудово погідний липневий ранок. Якась світло розсяяна неділя у природі і в людей. Могутнє склепіння блакитних небес над Віднем мріє сліпучо чистим лазуром, в сяєві якого всі простори довкола, всі люде, кожне єство, кожний твір ніби надихані небом і розпромінені його непорочним світлом. Після довготижневої великої спеки цеї ночі значно прохолодилось. І так розкішно тепер, ранком, почувати холодні леготи, провіваючі нишком над амфітеатрально вивдигненими трибунами упродовж усеї великанської Ringstrasse — вона імпозантно одноцільним кругом прорізує весь центр Відня — аж ген до Praterstrasse, куди має йти похід співаків. Розташувавшись на мойому місці, на краї трибуни проти Grand-Hotel-у, я в першій хвилі почуваю якийсь дивний жах. Мене іменно лякає спершу безконечна, безчисленна, просто непроглядна маса людей обік і довкола мене, поза і наді мною, на трибунах і густо біля них, на бальконах і дахах камениць, а тут і там на деревах, а навіть на монтерських і мулярських драбинках, приперти до електричних ліхтарень повз трибуни, яких разом 20,000. Де-далі від мойого місця, ген на право в напрямі Burgring-у, звідкіля мають показатися перші ряди походу, жовті обриси трибун губляться зовсім. Вони обліплені людьми так, що ріжнобарвні краски одягів зливаються в легенько хвилюючий хаос білих, голубих, чорних, червоних, зелених і жовтих цяток, плям і точок, — це наче не люде, тільки милями розсипані цвіти. Час до часу якесь слово, якийсь кив руки звертає загальну увагу нетерпеливо дожидаючої маси. Люде раптом підводяться зі своїх місць, дивляться напружено в одну сторону, якась вістка проноситься з уст до уст, і раптом серце починає калататися наче в жовніра під перший наступ в огневій лінії. Але покищо те все, ради чого двигнули тут ті, людьми вщерть переповнені трибуни, ще десь далеко. Це тільки аранжери, комітетові та впорядчики поодиноких ґруп увихаються автами в одно гладкою як паркет вулицею між трибунами; пролітають швидко, мов стріли, стелять за собою війні серпанки бензинової мли та роблять знову місце кінним поліцистам, що в кожний мент тупотять гострим трухтом між поодинокими районами похідного простору, доглядаючи строгого порядку в душливих рядах стоячої публики.

Це вже ½10.

Чую, як сидячий обік мене огрядний Віденець підраховує своїй жінці на основі святочної програми, що саме тепер проходить там, далеко від нас, напроти старинного Burgtor-у, у святочному, пишно вистаченому шатрі (Festzelt) президента австрійської републики **Гайніша**, — врочисте вшанування несмертельного віденського музики, Франца Шуберта, як повний пієтизму початок нинішного свята. Рівно в зазначену мною годину відограли там дві військові орхестри новий австрійський (републиканський) гимн, після чого през. Гайніш — незвичайно симпатичний 70-літний старушок, заслужений як громадський діяч першої міри — відповідав на привітання, виголошене головою ґенерального святочного комітету, шк. радником Йозефом Якшем. Серед піднеслого настрою сказав през. Гайніш між иншим слова: „...Ціла армія німецьких співаків зібралася під теперішню хвилю у Відні. Вона доказує, що німецький народ творить одноцільну єдність, яка не може бути розділена. Я вітаю отсим усіх гостей і надіюся, що отсе свято стане ще одним товчком до збереження німецької культури шляхом дальшого розвитку духового життя Німеччини". Колиж прогомоніли врочисті звуки орхестри фанфар, що відограла тепер святочну композицію найславнішого модерного німецького музики, **Ріхарда Штравса** (Strauss), відспівано гимн Шуберта „An die Musik" („До музики"). Співав мужеський хор під орудою знатного віденського діріґента, проф. В. Кельдорфера. По тім радник Якш виголосив властиву промову в честь Шуберта, того великого мистця, дитини Відня, століття смерти якого і було — як я уже зазначив — головним приводом до відсвяткування X. Здвигу співаків Німеччини. Промова радника Якша заслугувалаб уповні на те, щоб її навести тут у цілости. Така вона була гарна, таке одушевлення розбудила вона в усіх просто мистецьким **зясуванням творчого значіння Шуберта, його незавидкої земської долі, його непереможного духа, перепоєного тим цілющим німецьким ідеалізмом, який становить споконвіку одну з найглибших основ і підойм усього національного життя Німеччини на перекір усім принагідним лихоліттям і навіщенням.** О, справді, — він чудотворний, той німецький ідеалізм, для якого немає нічого неможливого, нічого неодоліємого, коли іде про честь і славу німецького народу! **Колиб то в нас, Українців, хоч трохи того німецького ідеалізму, тої їх любови до всього, що рідне і своє, тої їх залізної витревалости в будованню нового життя на руїнах!** А передовсім: колиб в нас та їх національна свідомість, той їх пієтизм в береженню і шануванню національних святощів!

Але вертаймо до нашого свята. З покінченнєм останніх точок програми, зложеної для звеличання памяти Шуберта, передові чети походу одержують наказ рушати. Точний Німець обік мене вичислив уже по мінутам, коли перші ряди походу повинні би явитися ген там, на достижимім для наших очей найдальшім краї Operning-у, між елеґантною Cafe Sacher і монументальною будівлею Державної Опери. На коротку часинку ще знову кілька швиденько пролітаючих авт упорядчиків, тупіт коней поліцистів, якісь оклики і хвилі притишеного клекоту на трибунах. Згодом весь простір у поздовж широчезної Ringstrasse — це одна-одинока майже неворушна маса людських голов. Здається, що ступавбись по безлічі тих людей мов стежкою від вулиці до вулиці і досягавбись без труду до високих поверхів пишних камениць. Бо й у всіх вікнах від долу аж ген до дахів — голови, в кожному отворі голова, на найвисших верхах монументальних будинків голова обік голови, лише обік лиця, бліски міліонів очей, що виглядають походу обєднаного народу.

Піснею обєднаного народу. Вежовий годинник на зеленобаннім соборі Карла видзвонює повагом десяту.

Німець не помилився:

Похід уже наближається.

В першій хвилі з трибуни, на якій сиджу, помітне тільки нечайне, бурхливе схвильовання там, в сорокато нацяткованій масі на трибунах між Оперою і палацом Heinrich-Hof, де тепер проїзджають перші ряди. Враз сотки-тисячі рук підводяться з маючими хустинками вгору. Невмовкаючі оклики „Слава!" приглушують усе довкола. Здається на хвилю, що стихійний прибій тих одушевлених окликів, крику душ, переживаючих в цей мент велику історичну хвилю, дудонить стінами монументальних палаців на Ringstrasse як розхвильована струя землетрусу. Фронт походу покищо в синіх серпанках вуличного туману. Проблискують тільки якісь золоті і срібні сяєва. Иноді махне головою високий кінь, вигукнуть дватри лиця дужих чоловіків, блисне горіючою краскою якийсь прапор. А все високо, повагом, урочисто, що підводишся на свойому місці і стоїш на мент неворушно, мов зачарований.

Хвилі окликів клекотять уже довкола мене. Сині мли розвіваються — простір вулиці вже розсяяний красками, мов розмальована Рубенсом картина.

Біля нас перші ряди.

На самім переді сурмачі (Fanfarenblaeser). То їх сурми так вилискували в сонці. Але й одяги в них блискучі. Золотисто-жовті киреї з чорно-червоно-золотими рукавами, а на головах розкішні голубі вінці. Коні в сурмачів лицарські, важкі тілом і ходою — так і почуваєш раптом подих геройського минулого Німеччини, дивлячися на тих дужих вершників народу. А за ними — чета історичних окличників (Herolde). Сімнацять, на причуд гарних чоловіків на конях жовтої масти, в сліпучо пишних костюмах, з яких золото аж капає. Чи один то науковий твір про історію Німеччини довелось мені простудіювати в життю. Але скажу вам, дорогі земляки, що й найкрасше ілюстровані підручники тої історії не розбудили в мені такого чудно ясновидючого чуття для минулого Німеччини, як отсі живущі символи історії німецького народу, що на кілька хвилин промайнули передімною мов чародійний сон. І в тому саме вся безконечна вага таких національних видовищ, як отсей німецький похід в честь свята пісні. Коли вони і в чужинцях витончують розуміння для найглибшої душі даного народу, то що говорити про його власних нащадків? Я не дивуюся, що — як кажуть — одна одушевлена Віденочка підчас походу — поцілувала одного з тих гарних окличників, подаючи йому цвіти. Мені здається, що та Німка не цілувала тут гарного юнака, а Генія Народу, так прекрасно усимволізованого в постаті пишного німецького героя.

А зрештою — хто з очевидців тут не ентузіязмувався просто до болючого схвильовання, до останніх сил своїх нервів? Хто з нас в хвилі того походу не зворушувався до глибин кожним образом, кожним моментом привіту для тих, що жертвенно стanули в ряди девятьгодинного, фізичні сили до краю виснажуючого походу?

Ось — прапор Союзу Співаків Німеччини (Banner). Своєрідний тріюмфальний віз, запряжений чвіркою вороних у блискучо-блакитному наряді, в супроводі струнких, теж прегарно прибраних хорунжих (Fahnenjunker). А посередині красивого васага — прапор. Хотілосяб сказати: святий прапор. Прапор Народу. Прапор свідомої себе, могутньої своєю силою німецької нації. Важкий брокат, сяючий достойними красками, як світлі ризи жреця, хитається легенько під рух стрійної підводи, а хорунжі їдуть повагом, з якимсь набожеством в кожнім погляді, мов вони не хорунжі, а жреці рідного-рідного прапора. І коли леготи небес ворушать ніжнесенько коштовними биндами і сяючими лентами співацького прапора, то щось із релігійного захоплення угортає душу глядача. Ніби тихе благословення старого батька, старої матери плиґве від тої високо видвигненої, святістю вівтаря надиханої коругви, вщасливлюючи серце людини німою, а проте такою солодкою блаженністю. Слава тобі, прапоре Народу! А Ти, мій рідний, український прапоре, чи й Тобі будує Твій народ такі тріюмфальні ридвани на славу всьому світу? Чи й Тебе хоронять українські хорунжі так, як Німці свій? І коли вже стане український нарід боронити Тебе такими залізними, **обєднаним залізними лавами,** як преславний німецький нарід?

(Конець буде).

*) До думок, висловлених цими дописувачами, я поверну в окремій статті. — О. Г.

В. Кедровський.

1917 РІК.

Передрук заборонений. — Всі права застережено 1927 р.

(Докінчення)

— Який ти в біса козак, коли й пісні не можеш проспівати?

І сам починав співати переважно старовинні думи. А найчастіше:

Ой, не гаразд, Запорожці...

Або цю пісню, що я її вивчив на память, бо раніше ніде не чув, а вона так відповідала сучасним обставинам.

Ой, що-ж бо то та за хмара
Кругом налягає?
Ой, що-ж бо то за ворог
Степом наступає?
Розвернулись вороженьки
Всіма сторонами, —
Рушай, батьку-отамане,
Битись з ворогами!..

А кінець такий:

Ой, убито отамана,
Товаришів двісті;
Заспівали козаченьки
Веселої пісні.

Плакав і лютував старий, що московські царі Запорожське козацтво і „привелей" позбавили. Нарікав на тяжке сучасне становище колись вільних синів волі.

Мріяв, що наступають часи, коли воскресне стара воля та права козачі, але навіть і на мить не припускав, що для цього Україна повинна відлучитися від Москви. Він думав, що „русскій" нарід добрий і так само нещасливий, як і український під царською владою, бо та влада була неро[illegible]

Старі традиції Запорожців, що були військом „польської королівської", чи „московської царської величности" не полишили традицій самостійної держави. Тому й націоналізм у тих, що плакали за утраченими „правами й привилеями", був лише зоольоґічним, етноґрафічно загумінковим, а не державницьким. Ось цього останнього нам бракувало в часи активної визвольної боротьби. Колиб носії наших національних традицій відчували потребу „власної держави", прав і привилеїв, то напевно ми вже давно малиб свою державу.

Добре жилося в зимовику діда, як ми, жартуючи, називали хутір. Але почали надходити неприємні чутки. Появилися большевицькі військові відділи та ріжні инші банди, що вишкували контрреволюцію по „хахлацкіх" селах і хуторах. Стало й мені небезпечно залишатися довше на хуторі. Людей тут мало. Відразу впаде в око, що я тут чужа людина, а коли дізнаються, що я внук старого Харлампія, ну, тоді вже кришка — викриють, хто я такий. Важко й не хочеться, але треба вирушати далі. Щоби спокійно проїхати район Компанеївської волости, де особливо активні були большевицькі розшукні банди з одного боку, а з другого боку й селяне вже почали давати опір большевикам, орґанізуючися згодом в повстанські відділи, я вирушив з хутора на ніч в напрямку до залізниці на ст. Помошну. Там я гадав зібрати ширші інформації про події взагалі та про становище у Звенигородщині, куди хотів прямувати.

Далеко за хутір провожав мене верхом на кони старий мій дід. Довго, довго не могли розлучитися; все не хотілося кидати мені старого, а йому не хотілося відпускати мене.

— Ех, матері його печериця, молодим бурлакою починав своє життя, старим бурлакою на самотині скінчу його. Закопають мої кости чужі люде й не буде рідної душі, щоби хоч очі мені при смерти склепила. Така наша козацька доля.

І заплакав старий знову. Та й я не міг здержати сліз.

В останнє поцілувалися.

— Ну, рушай! Хай тебе Бог благословить. Робиш святеє діло. Коли й загинеш, то не даром — за рідну справу. Хай Бог тебе благословить!

Торкнув я свого коня острогами й він легким бігом поніс мене з гори в балку. Я оглянувся й там на смеркаючім небосхилі вимальовувалася кремезна постать на кони мого рідного діда. То був останній мій погляд на нього. Але в душі на віки залишилося: „Рушай. Хай Бог тебе благословить"!

Щасливо доїхав до стації Помошна. Тут, залишивши коня в „заїзді", пішов трохи „поштовхатися" між людей, щоби там де-що почути. Чується скрізь нервово підвищений настрій. Нераз схоплював одно-друге слово, одну-другу репліку, що свідчили про те, що натовп не дуже то задоволений „новою владою".

— Ладу немає. Репетують, як скажені. Грозять арештами, розстрілами, та все реквірують й ріжні обовязкові постанови видають.

Чую нераз такі уваги й розмови між собою ріжних гуртків людей. На залізничому двірці почув оповідання обуреного залізничника про, те, як Муравйов з своїми військами на Одесу проїздив. Давав Муравйов ріжні дикі накази залізничникам, вимагав неможливого. Нераз сам власноручно бив залізничників і розповідали, що тут на Помошній одного забив. Такими самими Муравйовими є кожен инший большевицький командант, чи який начальник. Отже бачу, що й залізничники незадоволені большевиками. Серед них росте опозиція проти них. Так само й серед селян; а вони лише вершків большевицької „благодаті" скоштували. Настрій для мене потішаючий.

Стрів на другий день на Помошній добре знайомого з давніх літ залізничника. Від нього вже зібрав ширші інформації, бо він бував і на стації Знаменка і в Одесі і на ст. Бірзула. Від нього я одержав перші відомости, що Центральна Рада йде з Німцями проти большевиків. Якось безкритично я приняв ці відомости. „Ну, що-ж, коли йде, то хай іде" — подумав я собі. Той самий залізничник запропонував мені для більшої безпечности їхати з ним, перерядившись у залізничника. Я пропозицію його приняв з охотою, бо був остаточно здезорієнтований і не знав, що далі робити.

На Звенигородку пробиратися стало небезпечно, бо тих околиць я не знав. Там лісиста місцевість, а я себе в лісі і в горах почуваю звязаним; не вмію так, як у степу орієнтуватися, особливо, коли навколо оточує небезпека. В лісі та в горах мені здається, що я з завязаними очима, але в степу як той моряк на повнім морі — добре орієнтуюсь навіть темної ночі. Далеко бачу в день, так само далеко чую в ночі. Отже йти в невідому лісову місцевість самому верхом на кони було для мене великим і недоцільним ризиком.

Умовившись із залізничником про час відїзду, я пішов до свого коня. Засідлав його. Підїхав поволі до стації. Тут попросив одного селянина, що стояв зі своїм возом, постерегти мого коня, „поки я вернусь". Потріпав по шиї свого степового товариша, з яким вже я зжився й лишив його на ласку селянина. Може й досі той селянин „стереже" мого коня?

Запихтів паротяг, загуркотіли колеса вагонів і я в „кондукторськім переділі" рушив у дальшу путь, щоби там, на новому місці вичікувати розвитку дальших подій. Була друга половина місяця лютого 1918 року.

Баден, біля Відня.
Вересень 1928 року.
(Кінець 1-го тому).

СПРОСТОВАННЯ.

Гр. П. Грицишин простує новинку про приготовання до Листопадового Свята в Ню Йорку в 220. числі Свободи. Він заявляє, що неправдою є, буцімто він обороняв „Союз Українських Товариств" за розтрату народного гроша, зібраного з Листопадового Свята 1926. року. Він заперечує теж, буцімто він виступав проти гр. Василишина, але проти „тих патентованих патріотів, що скривають своє банкротство серед нюйорської громади".

Міські діти.

— Мамочко, які се гарні баранці!

— Се не баранці, а свинки.

— Е... чому, що вони зробили злого?

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩО ВАЖНІЩЕ: ЗНАННЯ ЧИ ХАРАКТЕР?

У нашім народі зовсім слушно поширене глибоке поважанне до освіти. Бо справді без просвіти людина в широкому світі не дасть собі нині ради.

Однак се поважанне до освіти повинно теж мати свої границі, бо безграничне поважанне може нас завести в темний ліс. Ми часто бачимо лікаря або адвоката, посла або дипльомата, редактора та професора з такими титулами, що нам здається, що чоловік усі розуми в світі поїв, але на своє велике здивованнє побачимо, що сей чоловік характеру не має. На наше велике здивованнє, професор готов за пенсію продати свою віру та вдавати зі себе протестанта, католика чи чого від нього зажадають. На наше велике здивованнє, люди високої освіти не здібні до роботи та шукають тільки легкої наживи. На наше здивованнє, коли-нні наші представники замісць чесно заробляти на хліб, як се робить кождий робітник, продаються Москалям, Полякам, Чехам, комунебудь, хто дасть їм прожиток.

Ми дивуємося сьому всему, а прецінь не булоби що дивуватися, якби ми знали, що школа, навіть найвисша, може дати тільки знання, але не може дати характеру. Школа може навчити читання й писання, рахунків, історії, прав, медицини, фільософії, але вона не дає людині характеру. Хто сього не знає, той мусить колись бути прикро розчарований, коли позичить гроший якомусь чоловікови тому, бо він має докторат; коли дасть комусь вчити дітий тому, бо він покінчив фільософію; або найме заряджувати публичними фондами когось, що має титул професора теольогії. Нам треба нати, що чоловік заховується чесно супроти своєї родини, товаришів, вірителів, довжників, добродіїв і всего громадянства не тому, що він уміє рахунки, або вміє латину, або вміє історію, але тому, що він чесний чоловік.

Тому, як ви хочете наймати такого чоловіка, що вміє рахунки, то наймайте чоловіка, що покінчив рахункові курси. Але як вам треба чоловіка, щоби вашими грішми чесно заряджував, то не дивіться на школи, а дивіться на його характер. Як нам треба дати перерахувати жертви, то не дивімся, щоби чоловік мав високі рахункові іспити, але дивімся, щоби він не мав липких рук, до яких публичні фонди прилипають.

Коли яка справа вимагає й знання і чесного характеру, то шукаймо за людиною, яка має й знання й характер. Коли виберемо собі когось тільки тому, що він має знання, а на характер не дивимося, то не дивуймося відтак, що справа схибнула через безхарактерність „великого вченого".

Богато є справ, що пропали через людське незнання, але відай ще більше є невдач через людську безхарактерність. Тому я кажу, що характер є важніша прикмета ніж знання. Характерному чоловікови лекше навчитися, ніж ученому безхарактерникови стати чесною людиною. Подивімся навкола себе, а побачимо, що важніше.

Василь Дроботій.

---o---

СТАРОКРАЄВИЙ ЧИТАЧ ДУМАЄ, ЩО УКРАЇНЦІ В АМЕРИЦІ ЗА МАЛО ЖЕРТВ СКЛАДАЮТЬ.

Сими днями одержав я листа зі Львова від братового синка, котрий є на практиці в торговельній школі. Сего листа посилаю Вам і прошу ласкаво помістити в „Свободі". Я йому часто засилаю до Львова „Свободу", і він говорить у листі між инчим і про справи, порушені в нашій ґазеті.

Ю. Березинський,
Сентралія, Па.

Братанич пише між инчим таке:

Як Ви задивляєтесь на підписаний пакт Келоґа? Чи довго потреває мир? На мою думку, підписаний пакт се нічого инщого як тільки одна з найпростійших фарс, яку міжнародні дипльомати відограти зуміли.

Американські Українці дають жертви. Се ми дуже добре знаемо. Найменьший даток оповіщаемо в часописях. Але ви в порівнанню до американських Поляків мало дасте. Наведу ще свіжий факт. Американські Поляки, хотячи направити польський трансатлянтійський лет, в пару днів зібрали стільки грошей, що закупили в італійській фабриці новий літак для другого лету. Нехайби так український летун зголосив готовість перелетіти Атлянтик, чи всі Українці змоглиби зібрати протягом року відповідну до сего потрібну квоту? Тоті, котрі розуміють вагу такого лету, охочо далиби, але вони, на жаль, бідні. Богатші, котрі можуть дати, скажуть, що на „відзімісі" якогось там „нероби" не будуть на марно викидати грошей.

І власне брак нам сеї ревалізації. Через ревалізацію повстала війна і не одна ще повстане. Держава, яка в часі спокою має найбільше світових рекордів, і в часі війни, хочби була слабша, будуть з нею числитися. У нас є тільки одиниці, які розуміють вагу таких змагань. А щож зроблять тоті одиниці, коли ми також колись чогось доборимося? Чи зможуть втримати керму над 40-міліоновим народом, так слабо зорґанізованим? І так в нас водиться. Люди тепер воліють ворогови платити „данини", як малиб се дати все таки на рідне. Не хотіли поборотись пару хвиль, а спокій мати довший час. Не буду тут писати річей, які кождий свідоміший Українець знати повинен.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

КОНЦЕРТ І ЮВИЛЕЙ ЗАЛІЗНЯКА В БРУКЛИНІ ВИКЛИКУЄ ВЕЛИКЕ ЗАІНТЕРЕСОВАННЄ.

Українська кольонія в Брукли̇ні і околиці буде мати нагоду бачити великого українського силача Залізняка, котрий виступить у Бруклині в **неділю, 7. жовтня, в Українськім Нар. Домі, 101 Ґренд ул.** Концерт і Баль буде цікавий, як також конкурс красавиць; найгарнійша дівчина дістане від Залізняка еспанський шаль. Се буде одинокий виступ Залізняка в Бруклині, тому не пропустіть сеї нагоди і приходіть всі. **Початок точно в год. 5-тій пополудни.**

З ДАЛЕКОГО АФҐАНІСТАНУ.

З першого-ліпшого енциклопедичного підручника можна довідатися, що Афґаністан займає 558,000 квадратових км., що топографічно пригадує Швайцарію, що тубильче верховинецьке населення повстало зі сумішки найріжніших рас та що, в більшости, жие мандрівним (кочовничим) життям. То нарід сміливих, видержаних вояовників, просто незрівнаних піхотинців. Мандрівка до Дамаску, далекого 4000 км., лише щоби купити славну дамасценську шаблю, — то нічого надзвичайного.

Воєвнича природа Афґаністанців не перепиняє їм бути гостинними. „Хто не отвирає дверей мандрівникові, той не є Афґаністанець" — така є місцева приповідка. Але горе тому, хто обидить Афґаністанця — стягне на себе небезпеку. „Хай Бог боронить тебе від пімсти змії, слона й Афґаністанця", кажуть досвідчені сусіди.

Але хоч афґаністанські верховинці такі запальчиві, то годі заперечити їм вроджену інтеліґенцію. Ця вроджена інтеліґенція помогла їм навіть здобути незалежність у 1921. році. Тепер еміром Афґаністану є Аманулляг Хан, а столицею краю є Кабуль. Аманулляг Хан постановив на взорець великих східних реформаторів — японського цісаря Матсу Гіто і турецького президента Кемаля баші — дати своїй країні всі здобутки нової цивілізації, чим причиниться до закріплення самостійности батьківщини. Тому ввів основні зміни в краю, аж до скасування традиційного, приписуваного релігією многоженства включно. Цей останній розпорядок викликав сильне враження серед консервативних кол. Вони, піддержувані фанатиками, виступили отверто проти розпорядку, що нарушує родинний і суспільний порядок. Аманулляг Хан здавив бунт, а провідників покарав строго.

Великі поступи зроблено на полі освіти. По містах отворено багато педаґоґічних інституцій найріжнійшого типу. Майже в кождім селі є тепер початкова школа. Змінився теж зовнішний вигляд столиці держави. Місто славне великими, мальовничими садами. Місцевий переказ каже, що Кабуль то найстарше місто на світі. Каін, після того, як убив свого брата Абля, схоронився в ті околиці. На одним із недалеких горбків є нібито гробниця жертви братовбийчого гніву. Кабуль лежить корисно під географічним оглядом — на перехрестю шляхів, що лучать Індії, Туркестан, Китай і Персію. Тепер з кождим днем Кабуль переміняється у новочасне місто. Зникають вузкі, болотяні вулички, валять старі низькі доми, а на їх місці повстають широкі бульвари, засаджені деревами, з гарними державними будинками, вигідними готелями і кількаповерховими домами. У безпосереднім сусідстві Кабуля емір будує нову столицю Дарул-Амон, що відповідатиме всім вимогам естетики, гиґієни і міської архітектури.

Можливо, що небаром Афґаністан станеться одною з держав, які рішатимуть про центрально-азійське політичне положення.

УСПІХ.

Загально звісні є: пристрасть до льотерії і забобони Італійців. Один італійський визначний письменник, якому не подобалася така непоступовість його земляків, написав більшу працю, в якій завзято поборював льотерію і забобони грачів. Преса не могла нахвалитися автора й ворожила вже наперед, що праця його матиме великий моральний вплив і зменшить надмірне замилування Італійців до гри. І дійсно згадана праця не осталася без наслідку, бо небаром автор одержав такого листа: „Високоповажаний Пане! З великою вдячністю за Вашу працю проти льотерії беру за перо й повідомляю Вас про моє велике щастя. Ваша книжка має 88 сторін, 44 карток, а вийшла друком 27. березня. На останнім тяганні я поставив нумера: 88, 44, 27 і мені припала головна виграна. Прийміть..." і т. д. Чи не успіх?

ГОСТИНА У ЛІНІ.

Хоч у Китаю вдомашнюється чимраз більше промисл, република й европейська ноша, то це все ще не виперло старих звичаїв. Усе ще чужинець може бачити справжнє стародавнє життя, коли він узагалі вміє розуміти Китай і Китайців.

Один подорожник описує, як його запросив до себе в гостину визначний Китаєць у Кантоні. Зі заходом сонця вислав він на Перлову Ріку човно. У темноті виринула пестра паперова мандаринова ліхтарня. Та замісць господаря зявився його слуга, щоби взяти гостя на човно. Сам мандарин поплив іншим човном, щоби замовити вечерю.

Слуга йде з ліхтарнею попереду. Задержався перед якоюсь норою. На стукіт відчиняються двері й оба ввійшли в якусь слабо освічену хату. При столі товпилося богато Китайців кількома рядами. Це фан-там гол, нора гри, яку мандарин призначив на стрічу. Гра, що її грають Китайці, полягає на тім, що грач ставить якусь суму на числа 1, 2 або 3. Власник банку висипає якусь скількість подіравлених монет на стіл і витягає маленькими граблями все по чотири монеті. Сума грошей, що остається понижче чотирох, усе творить виграну. Китайці цікаво слідкують гру. Тут нема ніякої ріжниці: вчений мандарин стоїть біля невіжі-кулі (носія), купець-міліонер біля ремісника. Всіх їх лучить прикметне всім Китайцям нездержне бажання: виграти. Схвильований бідак ставить останній цент, а потім нишком забирається. Ніхто і не здогадується, що він програв може й цілий зарібок із цілого тижня.

Прийшов мандарин іще з двома Китайцями. Всі в тяжких, лискучих шовках. Чужинця запізнає з тамтими Китайцями мандарин Ган-ква, кланяються одні одним і виголошують незрозумілі промови.

Виходять із тої нори. В сінях при сходах у нишах лежать пяні від опію Китайці. Наче в печах. Слуга стукає до дверей і вони переходять у кімнатку, якої вікна виходять на вулицю. Посередині стіл, довкола нього стільці, а над столом нафтова лямпа. Крім кількох табуретиків нема нічого більше у цій кімнатці. Входить товстенний господар, аж надто вічливий. Господар сплескує в долоні, служба приносить чалі, кілька мищинок припіканих гарбузяних зерняток і папіроски.

Чужинцеві тяжко в такій гостині, коли він хоче держатися чужинних звичаїв. Уже й чай пити не є легко. На срібній підставці стоїть філіжанка без ушка з чаєм, на верха плаває ще менша перевернена підставка, щоби здержувати при життю листочки чаю. Китайці беруть філіжанку обіруч з підставкою і тою вкладкою в чаю, а підчас пиття регулюють вкладку, щоби перепускати сам чай до уст. Другою проблемою для чужинця є закурювання папіроски до підпалки з верблюдиного гною, який тліє на столі у невеличкій вазі. Підпалка не розгориться, коли трохи подмухати; треба втягнути повні груди воздуха і з усієї сили дмухнути — а підпалка зараз спалахне полумям. Потім треба полумя загасити і підпалка далі тліє.

Та найтрудніше є зловити гарбузяче зернятко палочками до їдження (Китайці не їдять вилками, а палочками). Чужинець мучиться довго, а зернятко все й все вислизнеться. Земля довкола чужинця вкривається зернятами, заки вдасться йому нарешті схопити одно. І розмова з Китайцями не легка їх ломаною анґлійщиною (піджґін). Лиця всіх гостей вкрилися потом. І заки гість стямився, чому це він так зіпрів, підійшов до нього нечутно у повстяних пантофлях слуга та мокрим, горячим рушником обтер йому лице. Тесаме зробив і іншим гостям.

Господар каже здіймати верхне одіння, себто Китайцям кацабайки, а чужинцеві блюзу. Китаєць господар має підсподом камізольку з білими шовковими рукавами і великими золотими ґудзиками. Входять трох убого одягнених людей; здоровлять мовчки і сідають, прикучнувши у куті кімнати. Ніхто не звертає на них уваги. Балачка йде далі.

Нараз роздається пекольний галас. Цих трох людей, то музика. Грають на двох однострунних скрипках і на галасливому невеличкому ґонґові. Музика подобає на мявкіт яких двацятьох котів. Потім прилучуються до банди три молоді співачки, які як можуть силуються перекричати інструменти.

З цього невиносимого галасу рятує гостей господар. Отвирає двері до сусідньої кімнати. Музика вривається, музиканти зникають. У кімнаті стоїть великий, накритий стіл заставлений богатьома мисками і посудинами. Під стелею гойдається пунка, себто рама з розіпнятим полотном, завішені на шнурі. Рамон гойдає слуга за шнур і так витворює прохолоджуючий вітерець. Гості сідають до стола, а біля кождого сідає на стільчику (гав-кван) одна співачка. Господар встає, піднімає палочки (якими Китайці їдять) угору і так дає знак, що обід зачинається.

Чужинцеві нелегко рішитися їсти китайські страви. Бо хто з чужинців не начитався або не наслухався, що Китайці їдять собаче мясо, хробаки, щурів, комахи і т. д. Чужинець із розцукою приглядається горняткові, що стоїть перед ним, витягає палочкою щось незнане йому з молочно-брудного сосу, примикає очи і їсть це. Та воно смакує ліпше, ніж він уявляв собі. Але що зїв, того не знає, бо господар не в силі пояснити цього ломаною анґлійщиною. Тепер чужинець їсть уже сміливіше. А перед ним зявляється миска за мискою.

Приносять ославлені **смердячі яйця.** У темно-зеленій ґаляреті, колишньому білку плаває чорно-червона куля, жовток. Китаєць проковтує таку страву з міною знавця. Чужинець підбадьорений тим і собі рішається зїсти таке смердяче яйце, але, що боїться, що зараз вімліє, то обома руками хапається берега стола. Та не мліє. Яйце ще на язиці топиться, а смакує як старий сир. Ані сліду смаку засмердженого яйця.

Ось рецепта, як робиться такі „смердячі яйця": воду, в якій варено чай „боге", бамбусові листки, чатиння (шпильки) сосни або кедру, мішають із негашеним вапном, деревним попелом і сою, аж зробиться маса на тісто. Тою масою намащують яйця і переховують у посудинах із деревним попелом. За місяць яйця „готові". Тому чужинець, як зїв одно таке яйце, сміло їсть і більше їх.

А ще більше виставляються нерви чужинця, коли Китаєць кладе йому на тарілку якісь ласощі власною палочкою, яку передше добре облизав. Треба також призвичаїтися на безперестанне спльовування Китайців, а навіть відбивання. Але сильна рижова горівка, яку подають у малюсеньких горняточках, загартує чужинця і на довищі неприємности. Гості пють одну горівку за одною та приговорюють: „Ям зін а!" (що по нашому значить стільки що „Дай, Боже, здоровля!")

Розмова чимраз краще нав'язується. Бавляться у „показування пальців" — себто двох гостей махають затисненим пястуком двічи у воздух, а за третим разом показують кілька пальців і рівночасно викрикують якусь скількість пальців. Той, що викрикнув невідповідну, себто неправдиву скількість пальців, мусить випити філіжаночку горівки. Обід зближається до кінця, що пізнати хочби з того, що Китайцям уже сильно відбивається, а відбивання це помало переміняється у „барабанний огонь". Тепер подають маленькі солодкі тісточка. Це одинока з яких трицятьох страв, що не смакує чужинцеві, а то тому, бо він довідується, що тісточка ці печені на рициновім олійку. Та треба признати, що рициновий олійок після 30 страв гиґієнічно зовсім оправданий. А що при обіді треба було раз-у-раз запивати горівкою, то зрозуміле, що чужинцеві, як він встає від стола, темніє в очах, ум його наче замрачений. Йому наче у сні пригадується все пережите: великий театр, замкнені міські брами, яких вартівників, озброєних галябардами, треба було будити зі сну, подорож човном по ріці уночі і пращальні слова мандарина.

ГОЛОД У БЕСАРАБІЇ.

З Румунії доносять до віденської преси, що населення Бесарабії під циганським пануванням живе просто серед катастрофічних обставин. Недорід збіжжа та високі податки спричинили, що серед селян бендерського та ізмаїлівського повітів панує голод. Зневірені селяне почали вже випродувати худобу, яку масами женуть на північ Бесарабії, продаючи її за півдармо. Критичний стан бесарабського українського та молдавського населення найшов уже відгук у рядах сел.-нац. румунської партії, яка одинока, здається, розуміє грозу положення та поміщує алярмуючі статті на цю тему в своїй пресі. Навіть самі цигане починають розуміти, що такий стан мусить довести до голодових розрухів.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

БЕЙОН, Н. ДЖ.

$109 на Дім Українських Інвалідів як відповідь польському провокаторови.

В нюйорській польській газеті „Нови Свят" з дня 8. серпня б. р. появилася допись з Бейону, підписана Станіславом Щавінським, в якій дописуватель хвалить українських громадян: Михайла Шегду, Льва Бачинського, Матвія Петруника, Миколу Сеника, Кузя Гриника, Юрія Телішевського і Юрія Бойко за те, що вони відносяться льояльно до польської держави. Дописуватель додав, що за ту льояльність польський амбасадор Цехановскі і Польска Річпосполита їм добре відплатиться.

Ота допись це звичайна провокація відомого в Бейоні руїнника. Ніякого Щавінського в Бейоні нема, ні не мешкає він в тім домі, як подано в дописі, бо в тім домі мешкають Італійці і то від часу, як той дім побудовано. Про те може кождий переконатися на власні очі.

Українські громадяни, котрих так зневажено в їх українських почуваннях одержали вже від редакції „Нови Свят" оригинал і знають, хто це написав ту брехливу, нікчемну допись. Вони порахуються з тим киринником перед судом. Але заки справа піде перед суд, вони хочуть дати іншу відповідь на їхню льояльність супроти польського гнобителя. Ото вони складають на руки Обєднання $109 як жертву на будову Дому Українських Інвалідів у Львові. Складають жертву на допомогу тим, що наставляли свою грудь проти ляцького наїздника, що йшли валити Польщу, а будувати вільну українську державу. Хай ця скромна жертва буде на разі нашою відповідю і виразом наших почувань та нашого привязання до рідної а поневоленої Ляхами української землі.

Той провокатор, „червоні офіцири" і ті, що кажуть, що вони „обороняють" Україну, були вправді проти тої збірки і казали ждати на комітет, збори і наради. Але ми тої думки, що годі ждати на збори і наради, на яких будуть жертися, куди гроші слати. Коли і другі підуть за збіркою, так як ми ходили, то справа піде лекше, скорше і більший буде з неї успіх. А нам було ще спішно тому, бо нам треба було задокументувати, яку ганебну кинено на нас пляму, коли нас зачислено до льояльних польських обивателів. Ми є льояльні, але тільки супроти свого українського народа і його визвольних стремлінь.

Збірку перевели: Лев Бачинський і Кузь Гриник.

Жертвували по $10: М. Шажмей, М. Шегда, А. Пасічник, по $5: С. Притика, Ф. Харів, С. Євусяк, Г. Сеник, П. Борис, А. Райтер, І. Кат, Г. Гамкало, В. Зінковський, Н. Максимяк, М. Петруняк, К. Гриник, Л. Бачинський, М. Сеник $3, по $2: Ю. Телішевський, А. Денега, О. Дідик, І. Довган, Ю. Бойко, а Д. Антін $1.

Разом $109.

Л. Бачинський,
К. Гриник, колектори.

НЮАРК, Н. ДЖ.

На оборону невинно засуджених.

Тов. ім. Івана Гонти, від. 110 У. Н. Помочі, ухвалило на своїх зборах, що кождий має зложити по долярови на оборону Атаманучука і Вербицького.

Зложено $21 і відослано до краю через Обєднание.

Жертвували слідуючі члени по $1: П. Корейко, Д. Юрів, Я. Шишковський, В. Явдошин, Ю. Бурбела, Л. Туржанський, В. Корженевич, Н. Воробець, Д. Доля, Д. Чикал, М. Шмігельський, А. Шеремета, С. Пирожак, С. Ковальчук, М. Ленчик, М. Глуханик, Я. Кізима, В. Шумліч, С. Коцюба, П. Ковадло, Г. Ружишин.

Гроші переслав

П. Корейко.

ДРІБНИЧКИ.

Електрична струя перебігає за одну секунду 300 тисяч кільометрів, себто за такий короткий час оббіжить $7\frac{1}{2}$ разів земську кулю. — Летун у літаку чує деякі звуки, що доходять із землі на якійсь висоті. І так гавкання собаки чути на висоті 5,900 стіп, свист льокомотиви на висоті 2 миль, людський голос чути ще на висоті 1,600 стіп, голос трубки на висоті 4,550 стіп. — Музик, що грає на фортепяні, мусить на мінуту виконати більше як дві тисячі рухів пальців. — В Абисинії приказує жінка. Дім і обійстя вважається її власністю, коли має суперечку з чоловіком, може його викинути за двері. — Мозок складається з двох міліярдів клітин. — В Австралії у відношенні до простору краю припадає лише двох людей на одну квадратну милю. — Слово діямант походить із грецького „адамант", що значить непобідимий. — Людське око може бачити предмет, який займає 1600 часть квадратного цаля. — Нові досліди виказали, що бджоли розріжняють барви, але вони (як і всі комахи) є сліпі на червону краску. Це значить, що вони не відріжнюють червоної від чорної, коли жовту і синю добре розріжняють і запримічують. Стверджено також, що мотилі мають спеціяльне замилування до деяких барв і то кождий рід мотивів визначається спеціяльним замилуванням, бо приміром мотиль-капустяник сідає найрадше на багряно-червоні цвіти, цитриновий мотиль на багряні і сині, а мотиль, званий павиним оком, любить сині і жовті цвіти.

СКЛЯНІ ГРОШІ.

В часах римського цісарства робили гроші також зі скла. То були скляні каплі в плоскому виді, а величини менше-більше звичайних монет. Долішний бік був плоский, на горішному був витиснений образ або напис. Також із арабських часів Єгипту заховалися скла в виді монет. На плоскім боці витиснені на них притчі з корану, а попри це все подана на них їх власна вага, тому можливо, що ті монети могли служити також як тягарці для ваги або для державних оплат за достави для правительства.

Андрій Чайковський.

ЧУДО.

Професор Н. Н. в Н-ській гімназії вважався першим клясичним фільольогом на всю Галичину, бо говорив по грецькому, начеб це була його рідна мова...

Інша річ, що нікого зі своїх учнів не вмів навчити тих клясичних мудрощів, бо після своєї методи ставився до своїх учнів так, начеб вони були вже готовими Софоклями, Демостенами, а щонайменче Ксенофонтами. І тому вони взаїмно себе не розуміли.

Йому одного вечора трапилась така пригода, що видалась чудом, як колись у Кані Галилейській. Тут треба конечно представити „ситуаційний плян", де ціла подія відбувається. І треба ще додати, що професор не дочував, а ще більше не довиджував.

Отже уявіть собі більший партеровий дім, в котрім ідуть (краще стоять) чотири більші фронтові покої один за одним рівнобіжно з вулицею. При тій вулиці напроти стоїть магістратська криниця з помпою. — Професор любить випити. У нього в бібліотечній шафі поміж грецькими та римськими клясиками, коментарями та словниками побіч грубої історії Момзена, стояла все пляшина в запіканкою і чарочка. До неї заглядав професор кожного ранку перед школою і перед обідом, коли вернувся зі школи. Професор належав до тих, що люблять випити самі без компанії.

У вечір по вечері любив професор випити пива, теж на самоті, але не відразу. Приносила служниця карафку пива і ставляла на однім вікні, а біля неї склянку. Професор вставав від вечері, проходжувався через усі чотири кімнати в скрипучих черевиках (тоді була мода на таку скрипучість), наляв собі пива в склянку, випив, поставив. Ходив, знову випив, знову наляв, і знову ходив, ходив і думав... Над чим? А що кому до того? „Ді Геданкен зінд цолльфрай" — сказав якийсь старий австрійський акцизник... Мусів про щось думати.

Додам ще, що в часі тих проходів у фронтових кімнатах не світилося, а жінка з дітьми побувала у задних кімнатах. Така поведінка професора ввійшла у звичай. Жінка знала, що не треба світити, діти знали, що не треба татови перешкаджати, а служниця знала, що треба принести карафку пива і поставити на те саме місце на вікні, а побіч чисто вимиту склянку.

Згодом довідалися про цю поведінку і гімназисти (чого би ті урвителі не довідалися!). Їх це зацікавило, підкралися під мур і при світлі блимаючої магістратської ліхтарні побачили, що у професора діється, бо вікна не мали прислон.

Одного літнього вечора, коли на темно-голубому небі блестіли зорі, шмигали падучі зорі, а місяця не було, коли на вулицях блимали дрімучі ліхтарні, а гамір уличний зачав стихати, професор скрипів своїми черевиками по помості, і коли, докінчивши котрусь там з черги скляночку, пустився далі по своїй щовечірній орбіті, на вікні сталося чудо і пиво перемінилось у воду. Судьба так якось запорядила, що професор поминув одну туру „подіяще".

Нарешті він приступив до вікна, пошукав руками карафку та склянку, наляв життєдавчої рідини і приклав до губи...

Я вже казав, що у професора змисл зору і слуху був притуплений, але смаку — ні. Ну, а смак води інший як смак пива і легко його пізнати.

Професор не міг з дива вийти... Недавно ще пив пиво, незле пиво, з місцевого бровару, тепер вода?

Попробував ще одним лиском... так, вода...

Зором не міг того сконтролювати, але смак не міг, його оманути...

Він налякався... Хопив склянку і біжить до задних кімнат, де світилося...

— Марино, Марино, — кричить до жінки, — дивися, що це таке?...

У нього дрожали руки.

Жінка взяла склянку і придивилась під світло.

— Це вода — приткала до губи — так, це вода...

— Я сам знаю, що вода, але перше було пиво...

Пішли обоє до загадочного вікна і принесли карафку мало що не повну.

— І це вода...

— Може Настуня помилилась і замісць пива поставила воду.

— Ні, — перечив професор, яж недавно пив пиво із тої самої карафки.

Він дуже хвилювався.

— Якесь чудо сталося — сміялася жінка, — що пиво перемінилось у воду.

На те відзивається малий синок Влодьо:

— Так, так, перемінилося. Нам говорив о. катехит, що так само перемінилась вода у вино в Кані Галилейській...

— Ти дурний, — буркнув на нього професор.

Хлопцеві це не подобалося, що тато назвав його дурним. Таж о. катехит говорив їм у школі, що так було...

Тепер панство стали оглядати карафку... Була та сама, що її перед місяцем купила професорова у Лібермана, а може така сама... Загадка...

Та цю загадку був би у мить вияснив магістратський поліцай, що стояв недалечко на площі і бачив добре, як двох гімназистів напомпували води з криниці в карафку, поставили на вікно професора, а карафку з пивом забрали і пропали з нею в темній бічній вулиці.

Йому цей жарт дуже подобався, сміявся старий до розпуку і не вважав за відповідне мішатися до хлопячих збитків...

Не знаю, чи професор довідався коли, яким чудом сталося це чудо...

ХТО БУЛИ ПЕРШІ ЛЮДЕ?

Питання про початок людства все цікавило людей. Найріжнішими способами старалися відповісти на це питання. Вже тому кілька тисяч літ, у давну давнину фараон Псаметих придумав довний плян, як розвязати питання про перших людей. Геродот, батько історії, оповідає про це так: „Заки ще Псаметих володів над Єгиптянами, вони вважали себе першими зпоміж усіх людей. Але від часу володіння Псаметиха, який рад був знати, хто були перші люде, вірять Єгиптяне, що перед ними були Фригійці, а вони самі — себто Єгиптяне — скорше, як решта инших народів. Коли Псаметих не міг ніяк розвідатися, хто були перші люде, зробив осьтак: дав двоє новонароджених немовлят із египетської родини одному пастухови і поручив йому, щоби виховував їх при череді. Мали жити в окремій хатині, в означену пору мали діставати молоко. Він хотів дізнатися, якою то мовою говоритимуть ці діти, коли мине час незрозумілого животіння. І його сподівання сповнилося. А саме як пастух, (який два роки сповняв свій обовязок) одного дня відчинив двері й увійшов, діти підбігли до нього й говорили благаючо: „Бекос!" і простягали ручки. Перший раз не запримітив цього пастух. Але як повторювали це слово й дальше, коли він часто приходив доглядати їх, він повідомив володаря і на його приказ привів діти до нього. Коли і Псаметих почув те слово, став досліджувати, котрий нарід у своїй мові має слово „бекос" і довідався, що Фригійці уживають його на означення „хліб". І так Єгиптяне на основі тої спроби признали, що фригійський нарід є старший від египетського". Таке оповідав Геродот своїм сучасникам. Тисячі літ минуло, але все ще повище питання не розвязане, так як не розвязано його за часів Псаметиха. Тай чи взагалі найдуть відповідь на повище питання.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. Запорожська Січ, від. 206, повідомляє членів, що триквартальний мітінг відбудеться в неділю, 7. жовтня, точно в годині 1.30 пополудни, в гали парохіяльній. Проситься всіх місцевих і позамісцевих членів прибути на означений час, бо є важні справи до полагодження. Неявившийся член на означений час заплатить кару 50, а урядник 1 дол. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости; котрий член не вирівнає на сім мітінгу, буде суспендований з товариства. — Лука Каменський, предс.; Олекса Косюк, кас.; Петро Гук, секр.

Mr. I. Knowitt — Paving stones are soft compared with Ippy's head! — By Thornton Fisher